

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
IES Lamas de Castelo

Lamas de Castelo, s/n
15293 – CARNOTA
Tlf. 981760667 - Fax: 981857004
ies.lamas.castelo@edu.xunta.es
<http://centros.edu.xunta.es/ieslamasdecastelo>

Curso 2011/12

**Información básica relativa á
programación didáctica**

Departamento de Relixión

Índice

1.	<u>Primeiro de ESO</u>	4
1.1.	<u>Obxectivos</u>	4
1.2.	<u>Contidos</u>	4
1.3.	<u>Avaliación</u>	5
1.3.1.	<u>Criterios de avaliación</u>	5
1.3.2.	<u>Mínimos esixibles para obter unha valoración positiva</u>	6
1.3.3.	<u>Criterios de cualificación</u>	7
1.3.4.	<u>Procedementos de avaliación da aprendizaxe</u>	8
2.	<u>Segundo de ESO</u>	8
2.1.	<u>Obxectivos</u>	8
2.2.	<u>Contidos</u>	10
2.3.	<u>Avaliación</u>	16
2.3.1.	<u>Criterios de avaliación</u>	16
2.3.2.	<u>Mínimos esixibles para obter unha valoración positiva</u>	18
2.3.3.	<u>Criterios de cualificación</u>	19
2.3.4.	<u>Procedementos de avaliación da aprendizaxe</u>	19
3.	<u>Terceiro de ESO</u>	20
3.1.	<u>Obxectivos</u>	20
3.2.	<u>Contidos</u>	21
3.3.	<u>Avaliación</u>	23
3.3.1.	<u>Criterios de avaliación</u>	23
3.3.2.	<u>Mínimos esixibles para obter unha valoración positiva</u>	24
3.3.3.	<u>Criterios de cualificación</u>	24
3.3.4.	<u>Procedementos de avaliación da aprendizaxe</u>	25
4.	<u>Cuarto de ESO - PDC</u>	25
4.1.	<u>Obxectivos</u>	25
4.2.	<u>Contidos</u>	26
4.3.	<u>Avaliación</u>	28
4.3.1.	<u>Criterios de avaliación</u>	28
4.3.2.	<u>Mínimos esixibles para obter unha valoración positiva</u>	29
4.3.3.	<u>Criterios de cualificación</u>	30
4.3.4.	<u>Procedementos de avaliación da aprendizaxe</u>	30

5.	<u>Cuarto de ESO</u>	32
5.1.	<u>Obxectivos</u>	32
5.2.	<u>Contidos</u>	34
5.3.	<u>Avaliación</u>	39
5.3.1.	<u>Criterios de avaliación</u>	39
5.3.2.	<u>Mínimos esixibles para obter unha valoración positiva</u>	42
5.3.3.	<u>Criterios de cualificación</u>	42
5.3.4.	<u>Procedementos de avaliación da aprendizaxe</u>	43

1. Primeiro de ESO

1.1. Obxectivos

TEMA 1:

- Coñecer as diferentes dimensións que conforman o ser humano
- Apreciar a importancia que dá a igrexa católica ao desenvolvemento dos dereitos humanos e á promoción integral do ser humano.

TEMA 2:

- Identificar as principais características da relixión.
- Descubrir o desenvolvemento relixioso na historia da humanidade.
- Diferenciar as mediacións e funcións da relixión das crenzas pseudorelixiosas.

TEMA 3:

- Analizar as principais características da experiencia humana, da experiencia relixiosa e da experiencia cristiá.
- Coñecer a importancia do compromiso social das relixións e da Igrexa Católica.

TEMA 4:

- Coñecer a importancia da Biblia na sociedade da comunicación.
- Descubrir a Xesús como modelo exemplar de comunicador humano e relixioso.

TEMA 5:

- Coñecer a vida de Xesús de Nazaret, e o seu significado para a fe cristiá.
- Describir os momentos máis importantes da vida de Xesús e a súa influencia na fe da igrexa.

TEMA 6:

- Identificar a Xesucristo como núcleo central do feito relixioso cristiá, na súa vida, na súa mensaxe, e da experiencia cristiá.

TEMA 7:

- Descubrir a novidade da moral de Xesús e da moral cidadá.
- Identificar a moral cristiá e as súas características máis orixinais.
- Descubrir o proxecto persoal da vida cristiá.

TEMA 8:

- Identificar o concepto de Resurrección.
- Relacionar a vida eterna coa morte e Resurrección de Xesús.
- Valorar a importancia da Resurrección e o encontro con Xesucristo resucitado.

TEMA 9:

- Recoñecer o ser humano como creado á imaxe e semellanza de Deus.
- Coñecer as principais características, os fundamentos, os principios éticos, e os comportamentos da moral católica do matrimonio e da familia.

1.2. Contidos

TEMA 1:

- Dimensións da personalidade.
- Diferencias entre materia e espírito.
- Elementos que configuran a dignidade humana.

- A aportación da fe á construción dos dereitos humanos.
TEMA 2:
- As relixións e as súas funcións.
- As relixións na historia da humanidade.
TEMA 3:
- Características da experiencia humana, relixiosa e cristiá.
- As relixións e a Igrexa Católica na sociedade civil contemporánea.
TEMA 4:
- A Biblia na sociedade da comunicación.
- Xesús modelo de comunicador.
- Principios éticos e cristiás da comunicación social.
TEMA 5:
- Documentos e datos sobre a vida de Xesús.
- A fe de Xesús de Nazaret en Deus.
- Xesucristo verdadeiro Deus e verdadeiro home.
TEMA 6:
- A Boa Nova do Reino de Deus; as parábolas,
- As Benaventuranzas.
- Os milagres de Xesús como lugar central nos Evanxeos e na época actual.
TEMA 7:
- O concepto e os tipos de moral.
- A orixinalidade da moral de Xesús: a moral do amor.
- Xesús modelo exemplar de vida.
TEMA 8:
- A Resurrección de Xesús, fundamento e centro da fe cristiá.
- Xesucristo na fe da Igrexa.
- As aparicións de Cristo resucitado (Mc. 16, 1-19).
TEMA 9:
- A moral cristiá da sexualidade.
- O sacramento do matrimonio.
- A moral cristiá da familia.

1.3. Avaliación

A avaliación será continua, pero facendo un seguimento individual na proba parcial ao final de cada trimestre do curso.

1.3.1. Criterios de avaliación

TEMA 1:

- Resúmen das principais características da interpretación cristiá do ser humano.
- Síntese da aportación da fe cristiá á construción dos dereitos humanos e a un humanismo integral.

- Identifica os personaxes e valores do relato bíblico: “Xesús e o paralítico”.

TEMA 2:

- Elaboración dunha listaxe coas principais funcións e mediacións das relixións .
- Descrición do concepto e da axuda que prestaron e prestan as relixións á humanidade.

TEMA 3:

- Describir feitos, personaxes e motivos que promoven a personalidade e a experiencia relixiosa.
- Enumerar experiencias humanas e relixiosas.
- Explicar en que consistiu a primeira persecución que sufriron os apóstoles, Pedro e Xoan, e como se comportaron ante ela (Feit. 4, 1-5; 15-22).

TEMA 4:

- Síntese das principais características e orixinalidades da Biblia Católica.
- Describe bos e malos comportamentos da vida actual en relación cos medios de comunicación social.
- Describe a importancia da Biblia, na actual sociedade da novas tecnoloxías.

TEMA 5:

- Elaboración dunha relación dos episodios máis importantes da vida de Xesús.
- Presentación de Xesús como o Mesías, o Fillo de Deus.

TEMA 6:

- Interpretación de algunha parábola.
- Comentar as características máis importantes da mensaxe de Xesús.

TEMA 7:

- Síntese do máis importante e orixinal da moral de Xesús.
- Resume das características máis importantes da moral cristiá.
- Expresar unha valoración sobre un problema social desde un principio ético da moral cristiá.

TEMA 8:

- Indicar o significado e as consecuencias da resurrección de Xesús para a fe cristiá.
- Descubrir nos textos bíblicos as verdades de fe sobre Xesucristo.

TEMA 9:

- Definición das ensinanzas bíblicas entre os homes e as mulleres.
- Expresar o argumento e a mensaxe relixiosa e moral do relato bíblico: “Xesús e a muller pecadora”.
- Enumera os principais fundamentos da moral católica do matrimonio e da familia.

1.3.2. Mínimos esixibles para obter unha valoración positiva

Na área de Relixión, ningunha das competencias básicas estaría excluída. Trataríase entón de resaltar os criterios de avaliación referidos ao ámbito persoal e social das competencias básicas. A causa sería debida a unha maior incidencia na humanización do alumno, tanto a nivel persoal coma social.

Así pois, as pautas da avaliación serían:

- Observación do profesor:
 - Se sabe escoitar en situacións de diálogo, asamblea, etc.

- Se presta axuda desinteresada na clase, no traballo en grupo, no patio, etc.
- Se se da conta dos seus estados emocionais.
- Se a actitude que manifesta o profesor cos compañeiros dentro da clase é a axeitada.
- Se evita ou resolve os conflitos dunha maneira dialogante e democrática.
- Se ten interés e se esforza por mellorar.
- Se é autónomo no seu traballo diario.
- Se planifica ben o tempo.
- Se traballa ben en grupo.
- Se emprega distintas fontes de información e recursos para resolver cuestión da vida diaria.
- Se valora as aportacións dos demais.
- Se respeta as opinións contrarias á súa.
- Se as súas críticas son constructivas.
- Se é autónomo na toma de decisión, sendo capaz de razoar os motivos da súa elección, e á súa vez, asumindo os riscos das súa decisións.
- Realización de traballos ou murais sobre diferentes temas, como:
 - Dereitos humanos, coñecemento da simboloxía social, das diferentes zonas culturais do planeta, das distintas organizacións sociais e relixiosas.
- Realización de cuestionarios e comentarios sobre actitudes e comportamentos.
- Debates sobre o entorno cultural e medioambiental, saber porque hai que respetalos e coidalos.
- Observar a postura crítica en sentido positivo.
- Realización de mapas conceptuais referidos ás etapas históricas relacionadas co cristianismo e ca Historia da Igrexa.

1.3.3. Criterios de cualificación

As claves de puntuación serían:

- A) Probas escritas: -Según o contido do programa, un 40 %.
- B) Según o desenrolo do traballo en equipo, a presentación de traballos, actividades de investigación e aportación persoal, un 30%.
- C) Desenrolo da actividades diaria na aula, comportamento, actitude, participación na clase, un 30%.

O feito de non entregar as tarefas correspondentes o bloque B, ou non desenrollar axeitadamente o apartado C, as calificacións serían dun 0% respectivamente.

Considerase o curso superado en Xuño, se a media acadada no ano supera 5 puntos sobre 10.

En Setembro, a suficiencia versará sobre o programa anual da materia.

Convocatoria extraordinaria de setembro. Pode versar sobre:

- Elaboración dun traballo sobre o programa dado.
- Examen con material.

- Elaboración dun cuestionario do que se preguntarán por escrito un 50% das súas cuestións.
- Un comentario de texto

1.3.4. Procedementos de avaliación da aprendizaxe

Tendo en conta que a avaliación non debe limitarse soamente a comprobar o grao de aprendizaxe dos contidos que alcanzan os alumnos, senón que tamén é necesario avaliar o cambio de actitudes que se vai producindo, o bo ou o mal ambiente en que transcorren as clases, o grao de motivación, participación e implicación persoal dos alumnos nas actividades diarias de clase, o proceso de avaliación tería en conta:

- A actividade na clase.
- A intervención oral do alumno/a na aula.
- A revisión de libros, e do traballo diario.
- Recollida de exercicios ou de traballos persoais.
- Proba obxectiva.
- Exame con material.

Estes procedementos serían aplicables a todo o alumnado, tanto individual como en grupo, e serían válidos para todos os cursos, pero tendo en conta os criterios dunha educación personalizada.

2. Segundo de ESO

2.1. Obxectivos

TEMA1

1. Descubrir a importancia da busca espiritual no ser humano.
2. Identificar o ser humano como un ser capaz de descubrir a Deus.
3. Investigar os principais camiños persoais para encontrarse con Deus e a resposta que ofrece a revelación cristiá.
4. Apreciar os valores humanos e relixiosos que se propoñen para descubrir a Deus no relato bíblico «San Paulo en Atenas».
5. Desenvolver as competencias de autonomía e iniciativa persoal, cultural e artística, e social e cidadá.

TEMA 2

1. Valorar os modelos de conduta cristiá actuais e a vida dos santos que entregaron a súa vida para curar e liberar os máis marxinados.
2. Descubrir as principais verdades da fe cristiá sobre Xesucristo.
3. Coñecer a presenza e a importancia da Virxe María no misterio de Xesucristo.
4. Interpretar correctamente o relato bíblico «O encontro con Cristo no camiño de Emaús».
5. Desenvolver as competencias de aprender a aprender, social e cidadá, e cultural e artística, para investigar as verdades da fe cristiá sobre Xesucristo.

TEMA 3

1. Valorar as celebracións relixiosas e a coherencia persoal de celebrar a fe cristiá que se profesa.
2. Coñecer a orixe e as características da liturxia católica.
3. Analizar a clasificación dos sacramentos da Igrexa católica e as características do sacramento do Bautismo.
4. Investigar a relación que existe entre a Biblia e o sacramento do Bautismo.
5. Desenvolver as competencias social e cidadá, cultural e artística, e de aprender a aprender, para investigar sobre a liturxia e o sacramento do Bautismo.

TEMA 4

1. Admirar a importancia actual da Eucaristía e da reliquia do Santo Graal relacionada con este sacramento católico.
2. Investigar a relación existente entre os sete sacramentos e a vida humana.
3. Coñecer a importancia da Eucaristía na Igrexa e as características da Eucaristía e a súa liturxia.
4. Interpretar correctamente o relato bíblico «A Cea Pascual».
5. Desenvolver as competencias cultural e artística, de aprender a aprender e de coñecemento e interacción co mundo físico, para aplicar o aprendido sobre a Eucaristía á vida persoal e social.

TEMA 5

1. Apreciar as actitudes e os comportamentos de verdadeiro perdón no mundo actual.
2. Coñecer as principais características do mal moral e o pecado.
3. Investigar os sacramentos da Confesión e da Unción de enfermos.
4. Analizar criticamente as ensinanzas morais e relixiosas que propón o relato bíblico «A parábola do perdón».
5. Desenvolver as competencias social e cidadá, de autonomía e iniciativa persoal e de aprender a aprender, para aplicar o aprendido sobre a Confesión e a Unción á vida persoal e social.

TEMA 6

1. Analizar testemuños de oración cristiá e de encontros persoais con Deus.
2. Identificar os Dez Mandamentos e a súa clasificación en mandamentos para relacionarse ben con Deus e cos demais.
3. Investigar os principios, actitudes e comportamentos que forman a moral cristiá das relacións con Deus.
4. Coñecer as actitudes positivas que resalta o relato bíblico da parábola «O fariseo e o publicano».
5. Desenvolver as competencias de autonomía e iniciativa persoal, cultural e artística, e social e cidadá, para aplicar o aprendido sobre a moral cristiá das relacións con Deus á vida persoal e social.

TEMA 7

1. Tomar conciencia das consecuencias positivas ou negativas que comportan os bos ou malos comportamentos relacionados coa participación na vida política e social.
2. Recoñecer a achega da Igrexa católica ao desenvolvemento do compromiso político e social.
3. Investigar as principais características da moral católica da vida pública.
4. Analizar criticamente os valores e antivalores que se describen no relato bíblico «Xudas Iscariote, o traidor».
5. Desenvolver as competencias de autonomía e iniciativa persoal, cultural e artística, e social e cidadá, para aplicar o aprendido sobre a moral cristiá da vida pública á vida persoal e social.

TEMA 8

1. Valorar criticamente os comportamentos actuais sobre a utilización dos medios de comunicación.
2. Descubrir a Xesús de Nazaret como modelo exemplar de comunicador humano e relixioso.
3. Identificar as principais características da moral cristiá e católica dos medios de comunicación social.
4. Coñecer e interpretar correctamente o relato bíblico «A torre de Babel».
5. Desenvolver as competencias de autonomía e iniciativa persoal, social e cidadá, e de coñecemento e interacción co mundo físico, para aplicar o aprendido sobre a moral cristiá dos medios de comunicación á vida persoal e social.

TEMA 9

1. Valorar as achegas que realiza a Igrexa católica para coidar e conservar o medio.
2. Investigar a vida e obra de San Francisco de Asís.
3. Recoñecer as principais características, principios éticos e comportamentos morais e ecolóxicos que compoñen a moral católica do medio.
4. Coñecer positivamente as boas ensinanzas que propoñen os dous relatos bíblicos sobre «A Creación de Deus».
5. Desenvolver as competencias de aprender a aprender, social e cidadá, e de comunicación lingüística, para aplicar o aprendido sobre a moral cristiá do medio á vida persoal e ambiental.

2.2. Contidos

TEMA 1

- **Feitos, relatos e textos relacionados coa busca espiritual do ser humano e a busca de Deus.**
 - Diálogo e realización das actividades de comprensión lectora sobre a busca espiritual de Buda e as Catro Nobres Verdades.
 - Valoración das propias experiencias espirituais sobre Deus.
- **Conceptos de reencarnación, hinduísmo, ioga, espiritualidade, idolatría, laicismo, revelación cristiá, prosélito, Epicuro e estoicos.**
 - Formación de frases que resumen o tema.

- Concienciación da importancia de desenvolver a dimensión espiritual para poder encontrarse con Deus.
- **A capacidade humana, os medios persoais e a resposta da revelación cristiá para descubrir e encontrarse con Deus.**
 - Realización da proba final e obxectiva do tema.
 - Actitude de coñecer a propia personalidade como medio para descubrir a Deus.
- **O relato bíblico «San Paulo en Atenas».**
 - Realización dunha ficha de comprensión lectora sobre o relato bíblico.
 - Interese por coñecer os valores e actitudes que propón San Paulo para achegarse a Deus de forma persoal.
- **Competencias para a autonomía e iniciativa persoal, cultural e artística e social e cidadá.**
 - Participación no cine fórum sobre a película *O gran silencio*.
 - Esfuerzo por participar de forma respectuosa nos debates da clase.

TEMA 2

- **Os comportamentos e valores cristiáns de sacrificio e entrega polos máis abandonados.**
 - Diálogo e realización das preguntas de comprensión lectora sobre a vida e obra de San Pedro Nolasco.
 - Aprecio dos comportamentos exemplares dos santos e das condutas cristiás de solidariedade do contorno.
- **Conceptos de conduta cristiá, sacrificio, Mercé, Credo, encarnación, redención, resurrección, redentor, Emaús e camiño.**
 - Elaboración dun mapa conceptual do tema cos principais conceptos e exemplos.
 - Admiración polo esforzo realizado polos compañeiros na presentación e realización dos traballos da clase.
- **As verdades da fe cristiá sobre Xesucristo e a presenza da Virxe María no misterio de Xesucristo.**
 - Resumo por escrito das principais ideas do tema.
 - Concienciación da importancia que ten Xesucristo na fe da Igrexa.
- **O relato bíblico «O encontro con Cristo no camiño de Emaús».**
 - Descrición de actitudes e comportamentos que pode actualmente realizar a xente nova para encontrarse con Cristo resucitado.
 - Interese por descubrir o misterio máis profundo de Xesucristo.
- **Competencias de aprender a aprender, social e cidadá e cultural e artística, para investigar na Biblia e na arte a fe en Xesucristo e practicar a solidariedade.**
 - Busca e consulta de citas do Novo Testamento para descubrir as verdades de fe que expresan sobre Xesucristo.
- Desenvolvemento dunha actitude e dun comportamento de solidariedade cos máis desfavorecidos.

TEMA 3

- **Feitos, datos e comportamentos relacionados coas celebracións relixiosas e a verdadeira celebración do sacramento do Bautismo.**
 - Resposta das preguntas de comprensión lectora do relato sobre o bautismo de Raquel Balencia.
 - Valoración dos compromisos e símbolos que expresan a verdadeira celebración do sacramento do Bautismo.
- **Conceptos de *sacramento, bautismo, graza de Deus, pecado, pecado orixinal, simboloxía da auga, simboloxía da arquitectura bautismal e Igrexa.***
 - Formación das principais frases que resumen o tema.
 - Concienciación da importancia de respectar as achegas persoais dos compañeiros da clase.
- **Características da liturxia cristiá, os sacramentos católicos e o sacramento do Bautismo.**
 - Resolución desde a argumentación persoal e as orientacións da Igrexa católica dun dilema sobre o sacramento do Bautismo.
 - Admiración da valiosa achega que realiza a Igrexa ao desenvolvemento da dimensión simbólica do ser humano.
- **O relato bíblico «O Bautismo de Xesús de Nazaret».**
 - Ordenación cronolóxica dos principais feitos do relato bíblico «O Bautismo de Xesús de Nazaret».
 - Interese por coñecer e interpretar correctamente a simboloxía que aparece no relato bíblico.
- **Competencias social e cidadá, cultural e artística e de aprender a aprender, para investigar, argumentar e interpretar correctamente sobre a liturxia e o sacramento do Bautismo.**
 - Aplicación dos coñecementos, destrezas e actitudes para investigar e argumentar sobre a liturxia e o sacramento do Bautismo.
 - Valoración dos comportamentos e motivos máis coherentes polos cales se celebra o sacramento do Bautismo.

TEMA 4

- **Feitos, datos estatísticos e información sobre a Eucaristía e a reliquia do Santo Graal.**
 - Realización das preguntas de comprensión lectora sobre a lectura do Santo Graal.
 - Actitude crítica para diferenciar os feitos históricos das lendas sobre o Santo Graal.
- **Conceptos de *reliquia, Santo Graal, consagración, Eucaristía, sacrificio, amor, Triduo Pascual e cea pascual xudía.***
 - Busca de información en internet para aclarar as dúbidas sobre o sacramento da Eucaristía.
 - Toma de conciencia da importancia que ten a Eucaristía para os cristiáns católicos.
- **Relación entre os sacramentos católicos e a vida humana e características do sacramento da Eucaristía e a súa liturxia.**
 - Exercicio de completar o mapa conceptual cos principais conceptos e exemplos do tema.
 - Valoración da capacidade de aprender das propias experiencias sobre a Eucaristía.
- **O relato bíblico «A Cea Pascual».**

- Relacionar expresións cos feitos do relato bíblico que lle corresponden.
- Actitude de admiración cara ás persoas que se sacrifican polo ben dos demais.
- **Competencias cultural e artística, de aprender a aprender e de coñecemento e interacción co mundo físico, para saber investigar e interpretar correctamente o sacramento da Eucaristía.**
- Busca de información na Biblia e en internet sobre a Eucaristía.
- Respecto nos debates da clase polas achegas dos demais compañeiros.

TEMA 5

- **Feitos, actitudes e testemuños persoais relacionados co mal moral, o pecado e o perdón no mundo.**
- Lectura dos relatos do apartado de Experiencias para a vida e a resolución das súas correspondentes preguntas de comprensión lectora.
- Recoñecemento da importancia de practicar o perdón para mellorar as relacións humanas.
- **Conceptos de *perdón, pecado, mal moral, confesión, penitente, aspersion, unción, óleo, unción dos enfermos, viático, exame de conciencia, dor dos pecados, propósito da emenda, absolución, arrepenimento, penitencia, conversión, confesión, reconciliación e simboloxía do sete.***
- Exercicio de completar frases coa información do apartado Os sacramentos de curación.
- Interese por realizar correctamente as actividades da clase.
- **Principais características dos sacramentos do Perdón e a Unción.**
- Descifrar os nomes que recibe o sacramento do Perdón e relacionalos coa súa correspondente explicación.
- Admiración polas persoas que lle dan un sentido esperanzador e cristián á enfermidade.
- **O relato bíblico «A parábola do perdón».**
- Descrición de exemplos de bo comportamento que sexan unha aplicación actual da parábola do perdón.
- Valoración das actitudes e comportamentos de reconciliación.
- **Competencias social e cidadá, de autonomía e iniciativa persoal e de aprender a aprender, para respectar o culto cristián, valorar a actitude para perdoar e investigar en internet sobre os sacramentos do Perdón e a Unción.**
- Realización das actividades de busca de información en internet sobre os sacramentos do Perdón e a Unción.
- Adopción dunha actitude de respecto e de valoración das diferentes opinións nos debates da clase.

TEMA 6

- **Testemuños, comportamentos, actitudes e sentimentos para relacionarse correctamente con Deus.**
- Lectura comprensiva e dialogada dos relatos iniciais e experienciales do tema.
 - Admiración polas persoas que publicamente expresan a súa experiencia de oración e de relación persoal con Deus.
- **Conceptos de *comunidades Carmelitas descalzas, mosteiros de vida contemplativa, oración,***

adiviñación, apostasía, blasfemia, cisma, incredulidade, herexía, maxia, perxurio, sacrilexio, superstición, votos, virtudes teolóxicas, fariseo e publicano.

- Realización de preguntas coas súas correspondentes respostas correctas sobre os contidos do tema.
- Valoración dos traballos de clase realizados con obxectividade e afán de superación persoal.
- **Fundamentos e características da moral cristiá das relacións con Deus.**
 - Consulta en parella do Catecismo da Igrexa católica para clarificar os contidos do tema.
 - Concienciación dos camiños persoais e eclesiais que levan ao verdadeiro encontro persoal con Deus.
- **O relato bíblico da parábola «O fariseo e o publicano».**
 - Realización da ficha do relato bíblico.
 - Apertura persoal para o desenvolvemento de actitudes de verdadeira relixiosidade para Deus.
- **Competencias de autonomía e iniciativa social, cultural e artística e social e cidadá, para analizar a actitude ante a relación con Deus, saber como falar con Deus e para defender publicamente o dereito de liberdade relixiosa.**
 - Participación respectuosa na posta en común do disco fórum sobre como falar con Deus.
- Interese por analizar criticamente a actitude actual ante a relación con Deus.

TEMA 7

- **Vida, obra e pensamentos de Ángel Herrera Oria.**
 - Diálogo sobre a vida exemplar de Ángel Herrera Oria e as ensinanzas que se poden extraer para mellorar a vida pública actual.
 - Apreciación dos personaxes históricos que son modelos exemplares pola súa forma de vivir o compromiso socio-político.
- **Conceptos de laico, vida pública, Asociación Católica de Propagandistas, Acción Católica, política, Doutrina Social da Igrexa, ética civil, Evanxeo de Xudas e Gnosis.**
 - Realización de preguntas sobre os principais contidos da unidade coas súas correspondentes respostas.
 - Valoración da realización correcta das actividades de clase.
- **Características da moral católica da vida pública e da doutrina social da Igrexa católica.**
 - Respostas desde a moral cristiá da vida pública a diferentes opinións sobre a actuación da Igrexa na política.
 - Interese por coñecer as características máis orixinais da moral católica sobre a vida pública.
- **O relato bíblico «Xudas Iscariote, o traidor».**
 - Exercicio de completar diferentes afirmacións cos principais contidos do relato bíblico.
 - Actitude crítica ante os antivalores como a traizón e o fanatismo político.
- **Competencias de autonomía e iniciativa social, cultural e artística e social e cidadá, para interpretar as representacións de Xudas na arte e aprender a ver, xulgar e actuar cristiamente na vida pública.**

- Participación na resolución dun dilema moral sobre a vida pública.
 - Toma de conciencia da complexidade e o rigor necesario para analizar, xulgar e actuar cristiamente sobre os actuais problemas sociais.

TEMA 8

- **Feitos e comportamentos relacionados coa boa e mala utilización dos medios de comunicación social.**
 - Lectura dialogada e comprensiva do relato de Experiencias para a vida.
 - Apreciación da práctica da verdade como medio para mellorar as relacións interpersoais.
- **Conceptos de medios de comunicación social, virtude, maledicencia, difamación, calumnia, verdade, mentira, telelixo, crítica moral e construtiva, Babel, opinión, información e formación persoal.**
 - Exercicio de completar o mapa conceptual da unidade cos principais conceptos e exemplos.
 - Colaboración nas actividades da clase respectando a opinión dos demais e achegando novas ideas.
- **Características e principios éticos da moral cristiá e católica dos medios de comunicación social.**
 - Descrición e análise dos contidos dun programa televisivo desde a moral católica dos medios de comunicación social.
 - Toma de conciencia dos valores da verdade e a crítica para unha correcta utilización dos medios de comunicación social.
- **O relato bíblico «A torre de Babel».**
 - Exercicio de completar os principais datos e ensinanzas do relato bíblico «A torre de Babel».
 - Actitude crítica ante os comportamentos que levan á incomunicación con Deus, cos demais e consigo mesmo.
- **Competencias de autonomía e iniciativa social, social e cidadá e de comunicación e interacción co mundo físico, para utilizar crítica e cristiamente os medios de comunicación social.**
 - Elaboración de conclusións sobre como ver, xulgar e actuar cristiamente ante os actuais medios de comunicación social.
- Actitude para diferenciar a opinión, a información e a formación.

TEMA 9

- **Feitos e comportamentos relacionados coa destrución e conservación do medio e a vida de San Francisco de Asís.**
 - Lectura dialogada do relato sobre San Francisco de Asís e realización das súas correspondentes preguntas de comprensión lectora.
 - Actitude de respecto e admiración cara ás persoas que practican comportamentos exemplares e ecoloxistas.
- **Conceptos de ecoloxía, ecoloxía ambiental, ecoloxía humana, ecoloxía integral, cosmoxía, creación e metáfora.**
 - Elaboración dun mapa conceptual da unidade cos principais conceptos e exemplos.
 - Toma de conciencia da necesidade de colaborar de forma individual e grupal no coidado da natureza.

- **Principais características, principios éticos e comportamentos morais e ecolóxicos que compoñen a moral católica do medio.**
 - Elaboración de respostas cristiás a dilemas morais actuais sobre a natureza e a vida humana.
 - Actitude crítica para diferenciar os bos e malos comportamentos en relación co medio.
- **Os dous relatos bíblicos sobre «A Creación de Deus».**
 - Exercicio de completar un cadro de comparación sobre os principais datos e claves de interpretación dos dous relatos bíblicos.
 - Apreciación da mensaxe actual, moral e ecolóxica que propoñen os relatos bíblicos sobre «A Creación de Deus».
- **Competencias de aprender a aprender, social e cidadá e de comunicación lingüística, para investigar e practicar comportamentos de ecoloxía integral.**
 - Busca das citas bíblicas para realizar a investigación sobre a relación de Xesús de Nazaret coa natureza.
 - Demostración de interese para practicar comportamentos de ecoloxía integral.

2.3. Avaliación

A avaliación será continua, pero facendo un seguimento individual na proba parcial ao final de cada trimestre do curso.

2.3.1. Criterios de avaliación

TEMA 1

- 1.1. Resume as principais características da busca espiritual de Buda.
- 2.1. Enumera as razóns e os camiños máis importantes polos cales a persoa pode descubrir a Deus.
- 3.1. Expresa os medios persoais e a resposta que dá a revelación cristiá para que unha persoa poida encontrarse con Deus.
- 4.1. Resume a principal ensinanza para encontrarse con Deus que se extrae do relato bíblico «San Paulo en Atenas».
5. Aplica os principais coñecementos, destrezas e actitudes para mellorar a súa vida persoal, cultural e social.

TEMA 2

- 1.1. Enumera os valores e comportamentos exemplares dun santo e as consecuencias positivas que ten para os demais a súa entrega ata a morte.
- 2.1. Define os conceptos de *Encarnación*, *Redención*, *Resurrección*, e a Xesucristo como verdadeiro home e verdadeiro Deus.
- 3.1. Indica a profunda relación que existe para a Igrexa católica entre Cristo e a Virxe María.
- 4.1. Presenta os personaxes e ensinanzas que aparecen no relato bíblico «O encontro con Cristo no camiño de Emaús».
- 5.1. Enumera verdades de fe sobre Xesucristo que aparecen na Biblia.

TEMA 3

- 1.1. Enumera xestos e comportamentos relacionados coa celebración do sacramento do Bautismo.
- 2.1. Define as características básicas da liturxia católica.
- 3.1. Describe os sacramentos da Igrexa católica e a orixinalidade do sacramento do Bautismo.
- 4.1. Resume o relato bíblico «O Bautismo de Xesús de Nazaret», e a súa correspondente ensinanza.
- 5.1. Enumera argumentos e datos sobre a liturxia cristiá e o sacramento do Bautismo.

TEMA 4

- 1.1. Resume a historia, a lenda e a importancia actual do Santo Graal.
- 2.1. Enumera a relación existente entre os sete sacramentos da Igrexa católica e os principais momentos da vida humana.
- 3.1. Describe as principais características do sacramento da Eucaristía e a súa liturxia.
- 4.1. Expresa unha ensinanza moral e relixiosa relacionada co relato bíblico «A Cea Pascual».
- 5.1. Redacta algunha aplicación sobre o sacramento da Eucaristía para a vida persoal e social.

TEMA 5

- 1.1. Enumera exemplos da vida actual sobre o mal moral, o pecado e o perdón.
- 2.1. Define os conceptos de *mal moral*, *pecado* e *perdón*.
- 3.1. Indica as principais características dos sacramentos do Perdón e da Unción de enfermos.
- 4.1. Sintetiza o argumento do relato bíblico «A parábola do perdón» e as súas claves para interpretalo correctamente.
- 5.1. Redacta algunha aplicación práctica para a vida diaria sobre os sacramentos do Perdón e a Unción.

TEMA 6

- 1.1. Expresa actitudes, sentimentos e comportamentos que levan a relacionarse correctamente con Deus.
- 2.1. Describe os tres primeiros Mandamentos do Decálogo.
- 3.1. Sintetiza as principais características da moral cristiá para relacionarse correctamente con Deus.
- 4.1. Indica as características da verdadeira actitude relixiosa para Deus que propón a parábola «O fariseo e o publicano».
- 5.1. Indica argumentos para defender publicamente o dereito de liberdade relixiosa.

TEMA 7

- 1.1. Enumera bos comportamentos de tipo social e político que realizaron cristiáns exemplares da historia.
- 2.1. Sintetiza a vida e obra do xornalista e cardeal Ángel Herrera Oria.
- 3.1. Resume as características da moral católica da vida pública.

4.1. Describe as ensinanzas persoais e sociais que se poden extraer do relato bíblico «Xudas Iscariote, o traidor».

5.1. Indica as características da doutrina social da Igrexa católica.

TEMA 8

1.1. Enumera bos e malos comportamentos da vida actual en relación coa utilización dos medios de comunicación social.

2.1. Sinala os principais conceptos do tema e ordénaos por orde de importancia.

3.1. Resume o máis importante e orixinal da moral cristiá dos medios de comunicación social.

4.1. Expresa o argumento e a mensaxe relixiosa e moral do relato bíblico «A torre de Babel».

5.1. Describe como deben utilizar os cristiáns os actuais medios de comunicación.

TEMA 9

1.1. Describe algunhas das achegas que realiza a Igrexa para conservar e mellorar o medio.

2.1. Enumera os principais feitos e ensinanzas da vida de San Francisco de Asís.

3.1. Resume a moral católica do medio.

4.1. Expresa unha ensinanza moral relacionada cos dous relatos bíblicos sobre «A Creación de Deus».

5.1. Enumera comportamentos que deben practicar os cristiáns en relación coa defensa da natureza e a ecoloxía.

2.3.2. Mínimos esixibles para obter unha valoración positiva

Na área de Relixión, ningunha das competencias básicas estaría excluída. Trataríase entón de resaltar os criterios de avaliación referidos ao ámbito persoal e social das competencias básicas. A causa sería debida a unha maior incidencia na humanización do alumno, tanto a nivel persoal coma social.

Así pois, as pautas da avaliación serían:

➤ Observación do profesor:

- Se sabe escoitar en situacións de diálogo, asamblea, etc.
- Se presta axuda desinteresada na clase, no traballo en grupo, no patio, etc.
- Se se da conta dos seus estados emocionais.
- Se a actitude que manifesta o profesor cos compañeiros dentro da clase é a axeitada.
- Se evita ou resolve os conflitos dunha maneira dialogante e democrática.
- Se ten interés e se esforza por mellorar.
- Se é autónomo no seu traballo diario.
- Se planifica ben o tempo.
- Se traballa ben en grupo.
- Se emprega distintas fontes de información e recursos para resolver cuestión da vida diaria.
- Se valora as aportacións dos demais.

- Se respeta as opinións contrarias á súa.
- Se as súas críticas son constructivas.
- Se é autónomo na toma de decisión, sendo capaz de razoar os motivos da súa elección, e á súa vez, asumindo os riscos das súa decisións.
- Realización de traballos ou murais sobre diferentes temas, como:
 - Dereitos humanos, coñecemento da simboloxía social, das diferentes zonas culturais do planeta, das distintas organizacións sociais e relixiosas.
- Realización de cuestionarios e comentarios sobre actitudes e comportamentos.
- Debates sobre o entorno cultural e medioambiental, saber porque hai que respetalos e coidalos.
- Observar a postura crítica en sentido positivo.
- Realización de mapas conceptuais referidos ás etapas históricas relacionadas co cristianismo e ca Historia da Igrexa.

2.3.3. Criterios de cualificación

As claves de puntuación serían:

- A) Probas escritas: -Según o contido do programa, un 40 %.
- B) Según o desenrrolo do traballo en equipo, a presentación de traballos, actividades de investigación e aportación persoal, un 30%.
- C) Desenrrolo da actividades diaria na aula, comportamento, actitude, participación na clase, un 30%.

O feito de non entregar as tarefas correspondentes o bloque B, ou non desenrrolar axeitadamente o apartado C, as calificacións serían dun 0% respectivamente.

Considerase o curso superado en Xuño, se a media acadada no ano supera 5 puntos sobre 10.

En Setembro, a suficiencia versará sobre o programa anual da materia.

Convocatoria extraordinaria de setembro. Pode versar sobre:

- Elaboración dun traballo sobre o programa dado.
- Examen con material.
- Elaboración dun cuestionario do que se preguntarán por escrito un 50% das súas cuestións.
- Un comentario de texto

2.3.4. Procedementos de avaliación da aprendizaxe

Tendo en conta que a avaliación non debe limitarse soamente a comprobar o grao de aprendizaxe dos contidos que alcanzan os alumnos, senón que tamén é necesario avaliar o cambio de actitudes que se vai producindo, o bo ou o mal ambiente en que transcorren as clases, o grado de motivación, participación e implicación persoal dos alumnos nas actividades diarias de clase, o proceso de avaliación tería en conta:

- A actividade na clase.
- A intervención oral do alumno/a na aula.

- A revisión de libros, e do traballo diario.
- Recollida de exercicios ou de traballos persoais.
- Proba obxectiva.
- Exame con material.

Estes procedementos serían aplicables a todo o alumnado, tanto individual como en grupo, e serían válidos para todos os cursos, pero tendo en conta os criterios dunha educación personalizada.

3. *Terceiro de ESO*

3.1. **Obxectivos**

TEMA 1:

- Coñecer a Biblia como libro inspirado por Deus.
- Coñecer os xéneros literarios en que están escritos os libros da Biblia.
- Comprender a relación entre o Pobo de Deus e a Biblia.

TEMA 2:

- Recoñecer a importancia histórica do Pobo de Israel como Historia da Salvación.
- Investigar como intervéñ Deus e se revela na Historia da Salvación.
- Descubrir a Xesucristo como centro da Historia da Salvación.

TEMA 3:

- Coñecer as principais características da fe antropolóxica e da fe cristiá.
- Comprender a fe dentro de seu contexto e como apertura aos demais e polo tanto tamén a Deus.
- Recoñecer as principais funcións e verdades de fe do Credo.

TEMA 4:

- Recoñecer a Xesucristo como a máxima revelación de Deus, e a Igrexa como a transmisora da súa mensaxe de Salvación.
- Valorar a dimensión social do ser humano e a súa participación en diferentes grupos e institucións.
- Identificar a triple misión da Igrexa de ensinar, santificar e gobernar.
- Coñecer a xénese inicial do Cristianismo.
- Enraizar o alumno na cultura Cristiá occidental.
- Descubrir o máis orixinal e permanente da Igrexa ao longo da súa historia.

TEMA 5:

- Investiga a pluralidade de vocacións, compromisos e formas de vida cristiá que existen dentro da Igrexa Católica.

TEMA 6:

- Valorar a importancia das normas do bo comportamento para un mellor funcionamento dos grupos e das relacións interpersoais.
- Coñecer as principais características da moral católica.
- Diferenciar os valores que promove a solidariedade e a fraternidade, dos antivalores que promoven a envexa e a morte.

TEMA 7:

- Coñecer as principais características, fundamentos, principios éticos e comportamentos da moral católica da vida humana.
- Investigar os valores e comportamentos que ensinou Xesús en relación coa muller do seu tempo.
- Recoñecer as ensinanzas que propón a Biblia sobre a relación entre os homes e as mulleres.

TEMA 8:

- Tomar conciencia dos valores, crenzas e comportamentos que ensinan as persoas exemplares para encontrar o verdadeiro sentido da vida.
- Axudar a comprender o valor da caridade.
- Estimar a orixinalidade da resposta cristiá ao sentido último e definitivo da vida.
- Comparar as experiencias persoais da vida cotiá coas verdades da fe cristiá sobre a vida eterna.
- Interpretar correctamente o relato "O Xuicio Final".

TEMA 9:

- Coñecer a aportación das relixións e do Cristianismo ao desenrolo cultural e artístico da humanidade.

3.2. Contidos

TEMA1:

- As características e os xéneros literarios da Biblia.
- Sagrada Escritura, Tradición e Maxisterio.
- Valorar a finalidade da Biblia para os cristiáns de todos os tempos.

TEMA 2:

- Deus elixe a Abraham.
- A Alianza de Moisés.
- A Terra Prometida.
- A Historia de Israel dende a división do Reino ata a destrucción do Imperio Romano.
- Xesucristo plenitude da Revelación de Deus.
- O misterio da Trindade.

TEMA 3:

- A fe antropolóxica.
- A fe cristiá.
- Fontes históricas sobre Xesús e os Evanxeos.
- Toma de conciencia da importancia da fe para dar sentido último ás situacións de persecución, intolerancia e xenofobia.
- Que é o Deus cristiá, que é a fe en Deus ou nos santos que a súa vez nos remiten a Deus.
- Chamadas de Deus e respostas do home a Deus na Biblia.
- A fe de Bartimeo (Mc. 10, 46-52).

TEMA 4:

- Xesucristo plenitude da Revelación.
- A Igrexa transmisora da Revelación de Deus.
- Os membros da Igrexa.

- A triple misión e organización da Igrexa Católica.
- O relato Bíblico da parábola “Os traballadores da viña”.
- Toma de conciencia da gran misión liberadora e salvadora que realiza a Igrexa no mundo.
- Aportación do Cristianismo á cultura grecorromana.
- Conceptos da Historia da Igrexa: Cartas de Paulo, Pais da Igrexa, cisma, herexía, monacato...
- Aprecio pola aportación do Espírito Santo na Historia da Igrexa.

TEMA 5:

- Misión, vocación e Espírito Cristiá.
- O sacramentdo da Confirmación.
- O día Pentecoste (Feit. 2,1-17).
- O sacramento da Orde.

TEMA 6:

- A moral civil.
- A moral cristiá.
- A moral católica.
- O relato bíblico de “Caín e Abel” (Xen. 4, 1-16).

TEMA 7:

- Características, fundamentos, principios éticos e comportamentos da moral católica da vida humana
- Xesús e a “muller pecadora”.
- Características e principios éticos da moral cristiá das relacións entre home e muller.
- Comentar un texto de San Pablo sobre a igualdade entre todos o seres humanos.

TEMA 8:

- Respostas cristiás e respostas non relixiosas á búsqueda do sentido da vida.
- Xesús sae ao encontro de cada persoa.
- Toma de conciencia da importancia da fe para dar sentido último ás situacións de persecución, intolerancia e xenofobia.
- A Conversión de Zaqueo (Lc. 19, 1-10).
- Orixe, características e verdades de fe da escatoloxía católica.
- Interés por coñecer as verdades de fe cristiá sobre a vida eterna.
- O relato bíblico do Xuízo Final (Mt. 25, 31-46).

TEMA 9:

- As relixións creadoras do arte e da cultura.
- Conceptos de obras artísticas de arquitectura, escultura, e pintura relixiosa.
- Valoración da estreita relación entre a fe cristiá e a creación artística e cultural.
- A Igrexa como creadora e conservadora da expresión artística, cultural e científica do Patrimonio da Humanidade.
- Actitude crítica ante o culto a Deus a través das obras de arte.

3.3. Avaliación

A avaliación será continua, pero facendo un seguimento individual na proba parcial ao final de cada trimestre do curso.

3.3.1. Criterios de avaliación

TEMA 1:

- Sintetizar as características principais da Biblia Católica.
- Indicar a finalidade da Biblia para os cristiáns de todos os tempos.

TEMA 2:

- Expresar como intervéñen Deus na Historia do Pobo Xudeo.
- Valoración do papel desempeñado por Abraham e Moisés.
- Expresar a relación de Xesús e a Igrexa coa Historia da Salvación.

TEMA 3:

- Sintetiza as principais características da fe antropolóxica e cristiá.
- Sinala as principais verdades de fe cristiá que se profesan no Credo.
- Expresa a ensinanza que propón sobre a fe cristiá o relato evanxélico de Xesús co cego Bartimeo.

TEMA 4:

- Resumir a relación existente entre a revelación cristiá e a misión da Igrexa de conserva-la, ensinala e intepretala axeitadamente.
- Comentar a triple función: profética, sacerdotal e rexia, que realiza a Igrexa para cumprir a súa misión no mundo.
- Explicar a ensinanza moral e relixiosa da parábola dos *Traballadores da viña*.
- Expresa a dobre misión humana e divina da Igrexa.

TEMA 5:

- Expresa o argumento do relato bíblico “O día de Pentecoste”, e extrae unha ensinanza sobre el.
- Resume as características fundamentais dos sacramentos da Confirmación e da Orde.

TEMA 6:

- Relata bos e malos comportamentos da vida actual.
- Resume as características máis orixinais da moral cristiá e católica.
- Sinala a mensaxe relixiosa e moral do relato bíblico “Caín e Abel”.

TEMA 7:

- Resume as características máis importantes da moral católica da vida humana.
- Expresa o argumento e a mensaxe bíblica e relixiosa de Xesús coa muller do seu tempo.
- Define os principios éticos cristiás das relacións home-muller.

TEMA 8:

- Enumera feitos, personaxes e valores nas que se fundamentan as críticas ao sentido da vida.
- Expresa o novo sentido á vida que encontrou Zaqueo despois do seu encontro con Xesús.
- Resume as características da escatoloxía cristiá.

TEMA 9:

- Enumera expresións culturais e artísticas de orixe relixioso.

- Expressa os motivos polos que a Igrexa creou, utilizou e conservou o patrimonio cultural e relixioso da humanidade.

3.3.2. Mínimos esixibles para obter unha valoración positiva

Na área de Relixión, ningunha das competencias básicas estaría excluída. Trataríase entón de resaltar os criterios de avaliación referidos ao ámbito persoal e social das competencias básicas. A causa sería debida a unha maior incidencia na humanización do alumno, tanto a nivel persoal coma social.

Así pois, as pautas da avaliación serían:

- Observación do profesor:
 - Se sabe escoitar en situacións de diálogo, asamblea, etc.
 - Se presta axuda desinteresada na clase, no traballo en grupo, no patio, etc.
 - Se se da conta dos seus estados emocionais.
 - Se a actitude que manifesta o profesor cos compañeiros dentro da clase é a axeitada.
 - Se evita ou resolve os conflitos dunha maneira dialogante e democrática.
 - Se ten interés e se esforza por mellorar.
 - Se é autónomo no seu traballo diario.
 - Se planifica ben o tempo.
 - Se traballa ben en grupo.
 - Se emprega distintas fontes de información e recursos para resolver cuestión da vida diaria.
 - Se valora as aportacións dos demais.
 - Se respeta as opinións contrarias á súa.
 - Se as súas críticas son constructivas.
 - Se é autónomo na toma de decisión, sendo capaz de razoar os motivos da súa elección, e á súa vez, asumindo os riscos das súa decisións.
- Realización de traballos ou murais sobre diferentes temas, como:
 - Dereitos humanos, coñecemento da simboloxía social, das diferentes zonas culturais do planeta, das distintas organizacións sociais e relixiosas.
- Realización de cuestionarios e comentarios sobre actitudes e comportamentos.
- Debates sobre o entorno cultural e medioambiental, saber porque hai que respetalos e coidalos.
- Observar a postura crítica en sentido positivo.
- Realización de mapas conceptuais referidos ás etapas históricas relacionadas co cristianismo e ca Historia da Igrexa.

3.3.3. Criterios de cualificación

As claves de puntuación serían:

- A) Probas escritas: -Según o contido do programa, un 40 %.
- B) Según o desenrrolo do traballo en equipo, a presentación de traballos, actividades de investigación e aportación persoal, un 30%.

C) Desenvolvemento das actividades diarias na aula, comportamento, actitude, participación na clase, un 30%.

O feito de non entregar as tarefas correspondentes o bloque B, ou non desenvolver axeitadamente o apartado C, as calificacións serían dun 0% respectivamente.

Considerase o curso superado en Xuño, se a media acadada no ano supera 5 puntos sobre 10.

En Setembro, a suficiencia versará sobre o programa anual da materia.

Convocatoria extraordinaria de setembro. Pode versar sobre:

- Elaboración dun traballo sobre o programa dado.
- Examen con material.
- Elaboración dun cuestionario do que se preguntarán por escrito un 50% das súas cuestións.
- Un comentario de texto

3.3.4. Procedementos de avaliación da aprendizaxe

Tendo en conta que a avaliación non debe limitarse soamente a comprobar o grao de aprendizaxe dos contidos que alcanzan os alumnos, senón que tamén é necesario avaliar o cambio de actitudes que se vai producindo, o bo ou o mal ambiente en que transcurren as clases, o grao de motivación, participación e implicación persoal dos alumnos nas actividades diarias de clase, o proceso de avaliación terá en conta:

- A actividade na clase.
- A intervención oral do alumno/a na aula.
- A revisión de libros, e do traballo diario.
- Recollida de exercicios ou de traballos persoais.
- Proba obxectiva.
- Exame con material.

Estes procedementos serían aplicables a todo o alumnado, tanto individual como en grupo, e serían válidos para todos os cursos, pero tendo en conta os criterios dunha educación personalizada.

4. Cuarto de ESO - PDC

4.1. Obxectivos

TEMA 1:

- Coñecer a Biblia como libro inspirado por Deus.
- Coñecer os xéneros literarios en que están escritos os libros da Biblia.
- Comprender a relación entre o Pobo de Deus e a Biblia.

TEMA 2:

- Recoñecer a importancia histórica do Pobo de Israel como Historia da Salvación.
- Investigar como intervéñ Deus e se revela na Historia da Salvación.
- Descubrir a Xesucristo como centro da Historia da Salvación.

TEMA 3:

- Coñecer as principais características da fe antropolóxica e da fe cristiá.
- Comprender a fe dentro de seu contexto e como apertura aos demais e polo tanto tamén a Deus.
- Recoñecer as principais funcións e verdades de fe do Credo.

TEMA 4:

- Recoñecer a Xesucristo como a máxima revelación de Deus, e a Igrexa como a transmisora da súa mensaxe de Salvación.
- Valorar a dimensión social do ser humano e a súa participación en diferentes grupos e institucións.
- Identificar a triple misión da Igrexa de ensinar, santificar e gobernar.
- Coñecer a xénese inicial do Cristianismo.
- Enraizar o alumno na cultura Cristiá occidental.
- Descubrir o máis orixinal e permanente da Igrexa ao longo da súa historia.

TEMA 5:

- Investiga a pluralidade de vocacións, compromisos e formas de vida cristiá que existen dentro da Igrexa Católica.

TEMA 6:

- Valorar a importancia das normas do bo comportamento para un mellor funcionamento dos grupos e das relacións interpersoais.
- Coñecer as principais características da moral católica.
- Diferenciar os valores que promove a solidariedade e a fraternidade, dos antivalores que promoven a envexa e a morte.

TEMA 7:

- Coñecer as principais características, fundamentos, principios éticos e comportamentos da moral católica da vida humana.
- Investigar os valores e comportamentos que ensinou Xesús en relación coa muller do seu tempo.
- Recoñecer as ensinanzas que propón a Biblia sobre a relación entre os homes e as mulleres.

TEMA 8:

- Tomar conciencia dos valores, crenzas e comportamentos que ensinan as persoas exemplares para encontrar o verdadeiro sentido da vida.
- Axudar a comprender o valor da caridade.
- Estimar a orixinalidade da resposta cristiá ao sentido último e definitivo da vida.
- Comparar as experiencias persoais da vida cotiá coas verdades da fe cristiá sobre a vida eterna.
- Interpretar correctamente o relato “O Xuicio Final”.

TEMA 9:

- Coñecer a aportación das relixións e do Cristianismo ao desenrolo cultural e artístico da humanidade.

4.2. Contidos

TEMA1:

- As características e os xéneros literarios da Biblia.
- Sagrada Escritura, Tradición e Maxisterio.
- Valorar a finalidade da Biblia para os cristiáns de todos os tempos.

TEMA 2:

- Deus elixe a Abraham.
- A Alianza de Moisés.
- A Terra Prometida.
- A Historia de Israel dende a división do Reino ata a destrucción do Imperio Romano.
- Xesucristo plenitude da Revelación de Deus.
- O misterio da Trindade.

TEMA 3:

- A fe antropolóxica.
- A fe cristiá.
- Fontes históricas sobre Xesús e os Evanxeos.
- Toma de conciencia da importancia da fe para dar sentido último ás situacións de persecución, intolerancia e xenofobia.
- Que é o Deus cristiá, que é a fe en Deus ou nos santos que a súa vez nos remiten a Deus.
- Chamadas de Deus e respostas do home a Deus na Biblia.
- A fe de Bartimeo (Mc. 10, 46-52).

TEMA 4:

- Xesucristo plenitude da Revelación.
- A Igrexa transmisora da Revelación de Deus.
- Os membros da Igrexa.
- A triple misión e organización da Igrexa Católica.
- O relato Bíblico da parábola “Os traballadores da viña”.
- Toma de conciencia da gran misión liberadora e salvadora que realiza a Igrexa no mundo.
- Aportación do Cristianismo á cultura grecorromana.
- Conceptos da Historia da Igrexa: Cartas de Paulo, Pais da Igrexa, cisma, herexía, monacato...
- Aprecio pola aportación do Espírito Santo na Historia da Igrexa.

TEMA 5:

- Misión, vocación e Espírito Cristiá.
- O sacramentdo da Confirmación.
- O día Pentecoste (Feit. 2,1-17).
- O sacramento da Orde.

TEMA 6:

- A moral civil.
- A moral cristiá.
- A moral católica.
- O relato bíblico de “Caín e Abel” (Xen. 4, 1-16).

TEMA 7:

- Características, fundamentos, principios éticos e comportamentos da moral católica da vida humana
- Xesús e a “muller pecadora”.

- Características e principios éticos da moral cristiá das relacións entre home e muller.
- Comentar un texto de San Pablo sobre a igualdade entre todos o seres humanos.

TEMA 8:

- Respostas cristiás e respostas non relixiosas á búsqueda do sentido da vida.
- Xesús sae ao encontro de cada persoa.
- Toma de conciencia da importancia da fe para dar sentido último ás situacións de persecución, intolerancia e xenofobia.
- A Conversión de Zaqueo (Lc. 19, 1-10).
- Orixe, características e verdades de fe da escatoloxía católica.
- Interés por coñecer as verdades de fe cristiá sobre a vida eterna.
- O relato bíblico do Xuízo Final (Mt. 25, 31-46).

TEMA 9:

- As relixións creadoras do arte e da cultura.
- Conceptos de obras artísticas de arquitectura, escultura, e pintura relixiosa.
- Valoración da estreita relación entre a fe cristiá e a creación artística e cultural.
- A Igrexa como creadora e conservadora da expresión artística, cultural e científica do Patrimonio da Humanidade.
- Actitude crítica ante o culto a Deus a través das obras de arte.

4.3. Avaliación

A avaliación será continua, pero facendo un seguimento individual na proba parcial ao final de cada trimestre do curso.

4.3.1. Criterios de avaliación

TEMA 1:

- Sintetizar as características principais da Biblia Católica.
- Indicar a finalidade da Biblia para os cristiáns de todos os tempos.

TEMA 2:

- Expresar como intervén Deus na Historia do Pobo Xudeo.
- Valoración do papel desempeñado por Abraham e Moisés.
- Expresar a relación de Xesús e a Igrexa coa Historia da Salvación.

TEMA 3:

- Sintetiza as principais características da fe antropolóxica e cristiá.
- Sinala as principais verdades de fe cristiá que se profesan no Credo.
- Expresa a ensinanza que propón sobre a fe cristiá o relato evanxélico de Xesús co cego Bartimeo.

TEMA 4:

- Resumir a relación existente entre a revelación cristiá e a misión da Igrexa de conserva-la, ensinala e intepretala axeitadamente.
- Comentar a triple función: profética, sacerdotal e rexia, que realiza a Igrexa para cumprir a súa misión no mundo.
- Explicar a ensinanza moral e relixiosa da parábola dos *Traballadores da viña*.
- Expresa a dobre misión humana e divina da Igrexa.

TEMA 5:

- Expresa o argumento do relato bíblico “O día de Pentecoste”, e extrae unha ensinanza sobre el.
- Resume as características fundamentais dos sacramentos da Confirmación e da Orde.

TEMA 6:

- Relata bos e malos comportamentos da vida actual.
- Resume as características máis orixinais da moral cristiá e católica.
- Sinala a mensaxe relixiosa e moral do relato bíblico “Caín e Abel”.

TEMA 7:

- Resume as características máis importantes da moral católica da vida humana.
- Expresa o argumento e a mensaxe bíblica e relixiosa de Xesús coa muller do seu tempo.
- Define os principios éticos cristiás das relacións home-muller.

TEMA 8:

- Enumera feitos, personaxes e valores nas que se fundamentan as críticas ao sentido da vida.
- Expresa o novo sentido á vida que encontrou Zaqueo despois do seu encontro con Xesús.
- Resume as características da escatoloxía cristiá.

TEMA 9:

- Enumera expresións culturais e artísticas de orixe relixioso.
- Expresa os motivos polos que a Igrexa creou, utilizou e conservou o patrimonio cultural e relixioso da humanidade.

4.3.2. Mínimos esixibles para obter unha valoración positiva

Na área de Relixión, ningunha das competencias básicas estaría excluída. Trataríase entón de resaltar os criterios de avaliación referidos ao ámbito persoal e social das competencias básicas. A causa sería debida a unha maior incidencia na humanización do alumno, tanto a nivel persoal coma social.

Así pois, as pautas da avaliación serían:

- Observación do profesor:
 - Se sabe escoitar en situacións de diálogo, asamblea, etc.
 - Se presta axuda desinteresada na clase, no traballo en grupo, no patio, etc.
 - Se se da conta dos seus estados emocionais.
 - Se a actitude que manifesta o profesor cos compañeiros dentro da clase é a axeitada.
 - Se evita ou resolve os conflitos dunha maneira dialogante e democrática.
 - Se ten interés e se esforza por mellorar.
 - Se é autónomo no seu traballo diario.
 - Se planifica ben o tempo.
 - Se traballa ben en grupo.
 - Se emprega distintas fontes de información e recursos para resolver cuestión da vida diaria.
 - Se valora as aportacións dos demais.
 - Se respeta as opinións contrarias á súa.

- Se as súas críticas son constructivas.
- Se é autónomo na toma de decisión, sendo capaz de razoar os motivos da súa elección, e á súa vez, asumindo os riscos das súa decisións.
- Realización de traballos ou murais sobre diferentes temas, como:
 - Dereitos humanos, coñecemento da simboloxía social, das diferentes zonas culturais do planeta, das distintas organizacións sociais e relixiosas.
- Realización de cuestionarios e comentarios sobre actitudes e comportamentos.
- Debates sobre o entorno cultural e medioambiental, saber porque hai que respetalos e coidalos.
- Observar a postura crítica en sentido positivo.
- Realización de mapas conceptuais referidos ás etapas históricas relacionadas co cristianismo e ca Historia da Igrexa.

4.3.3. Criterios de cualificación

As claves de puntuación serían:

- A) Probas escritas: -Según o contido do programa, un 40 %.
- B) Según o desenrolo do traballo en equipo, a presentación de traballos, actividades de investigación e aportación persoal, un 30%.
- C) Desenrolo da actividades diaria na aula, comportamento, actitude, participación na clase, un 30%.

O feito de non entregar as tarefas correspondentes o bloque B, ou non desenrollar axeitadamente o apartado C, as calificacións serían dun 0% respectivamente.

Considerase o curso superado en Xuño, se a media acadada no ano supera 5 puntos sobre 10.

En Setembro, a suficiencia versará sobre o programa anual da materia.

Convocatoria extraordinaria de setembro. Pode versar sobre:

- Elaboración dun traballo sobre o programa dado.
- Examen con material.
- Elaboración dun cuestionario do que se preguntarán por escrito un 50% das súas cuestións.
- Un comentario de texto

4.3.4. Procedementos de avaliación da aprendizaxe

Tendo en conta que a avaliación non debe limitarse soamente a comprobar o grao de aprendizaxe dos contidos que alcanzan os alumnos, senón que tamén é necesario avaliar o cambio de actitudes que se vai producindo, o bo ou o mal ambiente en que transcorren as clases, o grado de motivación, participación e implicación persoal dos alumnos nas actividades diarias de clase, o proceso de avaliación tería en conta:

- A actividade na clase.
- A intervención oral do alumno/a na aula.
- A revisión de libros, e do traballo diario.

- Recollida de exercicios ou de traballos persoais.
- Proba obxectiva.
- Exame con material.

Estes procedementos serían aplicables a todo o alumnado, tanto individual como en grupo, e serían válidos para todos os cursos, pero tendo en conta os criterios dunha educación personalizada.

5. Cuarto de ESO

5.1. Obxectivos

TEMA 1

1. Valorar criticamente o compromiso solidario e artístico da Igrexa católica no mundo actual.
2. Investigar as achegas humanitarias e relixiosas que achegan os santos católicos para a consecución da felicidade completa.
3. Identificar as principais características da Igrexa católica.
4. Interpretar correctamente o relato bíblico da parábola «Os xornaleiros da viña».
5. Desenvolver as competencias de autonomía e iniciativa persoal, comunicación lingüística e cultural e artística, para aplicar o aprendido sobre a Igrexa católica á vida persoal e social.

TEMA 2

1. Recoñecer a unidade que existe entre a fe cristiá e o patrimonio cultural e artístico da humanidade.
2. Descubrir o gran patrimonio cultural e artístico da Igrexa e a súa influencia nas raíces culturais de Europa e España.
3. Investigar os motivos polos cales a Igrexa é creadora de cultura e arte.
4. Coñecer o relato bíblico «Xesús cura o servo dun centurión romano».
5. Desenvolver as competencias de aprender a aprender, comunicación lingüística e cultural e artística, para aplicar o aprendido sobre o patrimonio artístico da Igrexa á vida persoal e social.

TEMA 3

1. Investigar as principais expresións da relixiosidade popular en relación coa Virxe María e o Camiño de Santiago de Compostela.
2. Identificar as principais características que forman o fenómeno da relixiosidade popular.
3. Coñecer os principais trazos, principios e expresións da verdadeira relixiosidade popular católica.
4. Apreciar os valores humanos e relixiosos que propón o relato bíblico «Anuncio do nacemento de Xesús de Nazaret».
5. Desenvolver as competencias de coñecemento e interacción co mundo físico, cultural e artística e de comunicación lingüística, para aplicar o aprendido sobre a relixiosidade popular católica á vida persoal e social.

TEMA 4

1. Valorar criticamente os usos actuais das novas tecnoloxías da comunicación na sociedade actual.
2. Descubrir a renovación da Igrexa católica na sociedade da comunicación.
3. Identificar as relacións actuais da Igrexa católica cos medios de comunicación social.
4. Coñecer a comunicación profunda e salvadora que propón o relato bíblico «Deus escoita a Agar e Ismael».

5. Desenvolver as competencias de comunicación lingüística, coñecemento e interacción co mundo físico e de autonomía e iniciativa persoal, para aplicar o aprendido sobre a Igrexa na sociedade das comunicacións á vida persoal e social.

TEMA 5

1. Valorar os feitos e experiencias comunitarias que promoven o diálogo e a unidade entre as relixións e as Igrexas cristiás.
2. Investigar o fenómeno da interrelixiosidade e o ecumenismo no mundo actual.
3. Coñecer as principais características da misión ecuménica e interrelixiosa da Igrexa católica.
4. Aplicar as ensinanzas interrelixiosas que se desprenden do relato bíblico «Xesús de Nazaret e a muller sirofenicia».
5. Desenvolver as competencias de coñecemento e interacción co mundo físico, aprender a aprender e de comunicación lingüística, para aplicar o aprendido sobre a interrelixiosidade e o ecumenismo á vida persoal e social.

TEMA 6

1. Descubrir a grande achega da Igrexa católica ao desenvolvemento da cultura e a ciencia.
2. Coñecer os principais logros e dificultades do diálogo entre a fe cristiá e a razón na historia.
3. Comprender as características do diálogo da fe cristiá coa razón e a cultura.
4. Aplicar á vida persoal e social as ensinanzas do relato bíblico «Deus ama e regala a sabedoría».
5. Desenvolver as competencias de aprender a aprender, autonomía e iniciativa persoal e de comunicación lingüística, para aplicar o aprendido sobre a síntese entre a fe cristiá e a cultura á vida persoal e social.

TEMA 7

1. Valorar as achegas da Igrexa católica para desenvolver e construír a verdadeira democracia.
2. Coñecer a achega da Igrexa católica nas orixes e o desenvolvemento histórico da democracia.
3. Investigar a importancia que ten a democracia para a Igrexa católica.
4. Interpretar correctamente o relato bíblico «A asemblea de Xerusalén».
5. Desenvolver as competencias de aprender a aprender, autonomía e iniciativa persoal e social e cidadá, para aplicar o aprendido sobre a Igrexa e a democracia á vida persoal e social.

TEMA 8

1. Valorar criticamente os comportamentos actuais relacionados cos bos e malos hábitos de consumo.
2. Analizar as consecuencias persoais e sociais do actual fenómeno do consumismo.
3. Coñecer as principais características, principios éticos e comportamentos morais da moral cristiá do consumo.
4. Interpretar correctamente o relato bíblico «Xesús de Nazaret e o mozo rico».
5. Desenvolver as competencias de aprender a aprender, autonomía e iniciativa persoal e social e cidadá,

para aplicar o aprendido sobre a moral cristiá do consumo á vida persoal e social.

TEMA 9

1. Interese por descubrir e diferenciar os comportamentos viais incívicos e inmorais dos comportamentos viais cívicos, morais e cristiáns.
2. Identificar as principais razóns que xustifican a necesidade dunha moral sobre o tráfico.
3. Coñecer as principais características, principios éticos e comportamentos morais da moral cristiá do tráfico.
4. Aplicar á realidade actual do tráfico as ensinanzas do relato bíblico da parábola «O bo samaritano».
5. Desenvolver as competencias de aprender a aprender, social e cidadá e de comunicación lingüística, para aplicar o aprendido sobre a moral cristiá do tráfico á vida persoal e social.

5.2. Contidos

TEMA 1

- **Vida e obra de San Pío de Pietrelcina.**

- Lectura dialogada e resolución das preguntas de comprensión sobre o relato de San Pío de Pietrelcina.
- Actitude de respecto nos debates da clase cara ás achegas dos demais compañeiros.

- **Conceptos de Igrexa católica, actitude, Maxisterio católico, oración de intercesión, basílica paleocristiá e simboloxía da viña.**

- Exercicio de completar frases sobre os principais contidos da unidade.
- Interese por coñecer as características máis orixinais da Igrexa católica.

- **Misterio e notas da Igrexa católica.**

- Elaboración de respostas a opinións sobre a Igrexa con argumentos baseados en información obxectiva.
- Actitude de esforzo persoal para realizar correctamente os traballos de clase.

- **O relato bíblico da parábola «Os xornaleiros da viña».**

- Exercicio de completar a ficha do relato bíblico.
- Curiosidade por extraer e aplicar á vida persoal as ensinanzas do relato bíblico.

- **Competencias de autonomía e iniciativa persoal, comunicación lingüística e cultural e artística, para investigar e dialogar con argumentos sobre a Igrexa católica.**

- Busca en internet de exemplos de basílicas paleocristiás.
- Valoración das achegas que realiza a Igrexa católica ao patrimonio artístico da humanidade.

TEMA 2

- **Vida, relato e pensamentos de Leonardo da Vinci.**

- Aplicación do diálogo e a lectura comprensiva sobre os relatos iniciais da unidade.
- Apreciación da dimensión creativa do ser humano e a necesidade de desenvolve-la continuamente.

- **Conceptos de *catedral, basílica, santuario, ermida, sinagoga de Cafarnaún, basílica visigoda, basílica románica, tetramorfos e catedral gótica.***
 - Elaboración dunha conclusión sobre os principais contidos do tema.
 - Valoración da estreita relación que existe entre fe cristiá e a creación artística e cultural.
- **O patrimonio cultural e artístico da Igrexa.**
 - Exercicio de completar un recadro cos datos do patrimonio cultural, artístico e cristián da localidade.
 - Toma de conciencia da grande achega da Igrexa na creación, desenvolvemento e conservación do patrimonio da humanidade.
- **O relato bíblico «Xesús cura o servo dun centurión romano».**
 - Redacción dunha lista de bos comportamentos relacionados coa verdadeira tolerancia e o respecto pola arte relixiosa.
 - Actitude crítica ante o culto a Deus a través das obras de arte.
- **Competencias de aprender a aprender, comunicación lingüística e cultural e artística, para interpretar e dialogar sobre as expresións artísticas da Igrexa.**
 - Busca de información en internet sobre a catedral gótica e a basílica visigótica e románica.
- Interese por aprender as claves para interpretar correctamente as obras da arte cristiá.

TEMA 3

- **Datos sobre as irmandades e confrarías españolas e o camiño de Santiago de Compostela.**
 - Lectura dialogada e comprensiva do relato sobre Santiago o Maior e o Camiño de Santiago de Compostela.
 - Actitude crítica para diferenciar as verdadeiras das falsas formas de participar nas manifestacións de relixiosidade popular.
- **Conceptos de *peregrinación, relixiosidade popular, piedade popular católica, advocacións marianas, santuario, anunciación, Avemaría, irmandades, confrarías e cristiáns mozárabes.***
 - Formación de frases cos principais conceptos da unidade.
 - Tomar conciencia da diversidade de factores persoais, sociais e relixiosos que interveñen nas manifestacións da piedade popular.
- **Características, principios e expresións da verdadeira relixiosidade popular católica.**
 - Busca de información sobre algunha expresión popular católica do contorno.
 - Interese por coñecer os criterios que propón a Igrexa católica para vivir a relixiosidade popular de forma verdadeiramente cristiá.
- **O relato bíblico «Anuncio do nacemento de Xesús de Nazaret».**
 - Ordenación cronolóxica dos principais feitos da vida da Virxe María.
 - Valoración das ensinanzas que se poden extraer do comportamento exemplar da Virxe María.
- **Competencias de coñecemento e interacción co mundo físico, cultural e artística e de comunicación lingüística, para valorar e dialogar sobre a relixiosidade popular católica.**
 - Investigación en internet sobre a presenza dos cristiáns mozárabes nas tradicións dalgunha localidade española.

- Respecto polas tradicións culturais e cristiás do contorno.

TEMA 4

- **Feitos e comportamentos relacionados coa boa e a mala utilización das novas tecnoloxías da información e a comunicación.**
 - Realización dun comentario de texto sobre o relato inicial da unidade.
 - Actitude crítica ante o uso inmoral das novas tecnoloxías polo poder político e a publicidade.
- **Conceptos de *medios de comunicación social, tecnoloxías da información e a comunicación, concilio ecuménico, nomes de Deus, Concilio Vaticano II e espiritualidade.***
 - Diferenciación de afirmacións verdadeiras e falsas sobre os principais contidos do tema.
 - Actitude de interese por coñecer os principios éticos que propón a Igrexa para saber comportarse ben como lector, internauta, oínte ou telespectador.
- **A Igrexa católica na sociedade das novas tecnoloxías da información e a comunicación.**
 - Busca de información sobre a presenza da Igrexa católica en internet.
 - Toma de conciencia dos valores da verdade e a crítica para unha correcta utilización dos medios de comunicación social.
- **O relato bíblico «Deus escoita a Agar e Ismael».**
 - Exercicio de completar frases cos principais feitos, claves de interpretación e ensinanzas do relato bíblico.
 - Valoración da importancia da comunicación persoal e salvadora con Deus que propón o relato bíblico.
- **Competencias de comunicación lingüística, coñecemento e interacción co mundo físico e de autonomía e iniciativa persoal, para valorar, investigar e desenvolver a fe cristiá desde a sociedade da comunicación.**
 - Realización dunha investigación sobre a presenza da Igrexa católica en internet.
- Curiosidade por descubrir como desenvolver a espiritualidade e a fe cristiás desde as novas tecnoloxías da información e a comunicación.

TEMA 5

- **Lenda do príncipe Ahmed, peregrino do amor.**
 - Lectura dialogada e realización das preguntas de comprensión lectora do texto inicial da unidade.
 - Admiración polas persoas que promoven o diálogo e a unidade entre as persoas e os grupos de diferentes culturas e relixións.
- **Conceptos de *interculturalidade, interrelixiosidade, ecumenismo, misión ecuménica da Igrexa católica, Consello Mundial das Igrexas, Consello Pontificio para a Promoción da Unidade dos cristiáns, seita relixiosa e simboloxía do can na pintura relixiosa.***
 - Descubrimento en frases de conceptos equivocados e substituílos polos correctos que lles corresponden.
 - Actitude crítica ante as seitas relixiosas que promoven a división e o fanatismo entre as persoas e as relixións.
- **Características da misión ecuménica e interrelixiosa da Igrexa católica no mundo actual.**

- Redacción dalgunha conclusión persoal e cristiá sobre os contidos estudados e aprendidos.
- Interese por coñecer a misión que realiza a Igrexa católica hoxe para promocionar o ecumenismo, a interculturalidade e a interrelixiosidade.
- **O relato bíblico «Xesús de Nazaret e a muller sirofenicia».**
 - Exercicio de completar a ficha do relato bíblico cos principais datos, claves de interpretación e ensinanzas para aplicar hoxe.
 - Valoración de Xesús de Nazaret como modelo exemplar para practicar o verdadeiro diálogo ecuménico e interrelixioso.
- **Competencias de coñecemento e interacción co mundo físico, de aprender a aprender e de comunicación lingüística, para valorar, investigar e dialogar sobre a interrelixiosidade e o ecumenismo.**
 - Resposta por escrito ás preguntas do cine fórum sobre a película *Lutero*.
- Actitude crítica para diferenciar os feitos históricos e verdades doutrinarias das noticias falsas e sensacionalistas sobre as Igrexas e as relixións.

TEMA 6

- **A síntese da fe cristiá e a ciencia en Charles Robert Darwin e noutros científicos actuais.**
 - Resolución das preguntas de comprensión lectora do relato sobre a autobiografía e os pensamentos de Charles Robert Darwin.
 - Actitude crítica para poñer en cuestión as ideas previas que se teñen ao comezar o tema.
- **Conceptos de astronomía, clérigo anglicano, evolucionismo, diálogo fe-cultura, conflito fe-razón, cultura, diálogo, Padres Apostólicos, Padres da Igrexa e sabedoría.**
 - Redacción de frases cos principais conceptos e exemplos do apartado de contidos da unidade.
 - Interese por realizar correctamente as actividades de clase.
- **Características do diálogo entre fe cristiá, cultura e razón.**
 - Consulta en internet da biografía dalgúns dos Padres da Igrexa.
 - Admiración polos cristiáns exemplares que desenvolveron na súa vida a síntese fe-cultura.
- **O relato bíblico «Deus ama e regala a sabedoría».**
 - Elaboración dunha definición sobre a sabedoría bíblica.
 - Valoración da importancia de aprender das persoas sabias para poder ser máis feliz con Deus, cos demais e cun mesmo.
- **Competencias de aprender a aprender, autonomía e iniciativa persoal e de comunicación lingüística, para investigar a síntese fe-cultura na Biblia e en diversos científicos.**
 - Realización dunha investigación coa Biblia para descubrir as achegas que realiza á ciencia, á saúde e á sabedoría.
 - Actitude de apertura para descubrir e aceptar novos coñecementos relacionados co diálogo fe-cultura.

TEMA 7

- **Cristiáns exemplares polo seu compromiso a favor da liberdade e a democracia.**

- Lectura e resolución das preguntas de comprensión lectora do relato inicial sobre os mozos cristiáns contra o nazismo.
- Admiración polas persoas que entregan a súa vida para defender e construír a verdadeira democracia.
- **Conceptos de *totalitarismo de Estado, xenocidio, holocausto xudeu, nazismo, martiroloxio, mártir, democracia, Estados ateos e totalitarios, laicismo intolerante, asemblea, concilio e sínodo.***
- Redacción dun comentario con información sobre unha opinión equivocada contra a achega da Igrexa ao desenvolvemento da democracia.
- Actitude crítica para poñer en cuestión as propias ideas previas que se teñen ao comezar a unidade.
- **Achegas da Igrexa católica ao desenvolvemento da verdadeira democracia.**
- Realización dunha investigación sobre un feito actual no que se observe a influencia dos cristiáns no desenvolvemento da verdadeira democracia.
- Actitude de denuncia e rexeitamento dos totalitarismos e laicismos intolerantes.
- **O relato bíblico «A asemblea de Xerusalén».**
- Diálogo sobre as preguntas de comprensión lectora do relato bíblico.
- Interese por comportarse na clase de forma respectuosa coas opinións diferentes dos compañeiros.
- **Competencias de aprender a aprender, autonomía e iniciativa persoal e social e cidadá, para investigar a orixe cristiá dos símbolos da Unión Europea e construír a verdadeira democracia.**
- Realización das actividades de investigación con internet sobre a orixe do mal e a mellor resposta para vencelo.
- Valoración da actitude de autocrítica consigo mesmo e coas expresións sociais que promoven o totalitarismo e a violencia.

TEMA 8

- **Feitos, datos, comportamentos e ensinanzas relacionados co bo e o mal uso do consumo.**
- Lectura dialogada sobre a lenda do rei Midas.
- Toma de conciencia das consecuencias negativas que supón para a persoa e a sociedade deixarse levar pola avaricia e o consumismo inmoral.
- **Conceptos de *consumismo, rei Midas, sete pecados capitais, envexa, avaricia, xenerosidade, propiedade privada, pecado e anuncio publicitario.***
- Exercicio de completar frases cos principais contidos da unidade.
- Actitude crítica ante os propios hábitos de consumo.
- **Características, principios éticos e comportamentos morais da moral cristiá do consumo.**
- Redacción dunha lista de comportamentos morais e cristiáns relacionados coa práctica da moral cristiá do consumo.
- Valoración da capacidade que ten o ser humano de autorreflexión e de cambiar o seu comportamento en relación co consumismo.
- **O relato bíblico «Xesús de Nazaret e o mozo rico».**
- Realización por escrito das preguntas de comprensión lectora do relato bíblico.
- Interese por practicar o valor de compartir a vida e os bens cos demais.

- **Competencias de aprender a aprender, autonomía e iniciativa persoal e social e cidadá, para ver, xulgar e actuar cristiamente sobre os problemas derivados da actual sociedade do consumo.**

- Realización dun exercicio de aplicación do método de ver, xulgar e actuar sobre un problema actual relacionado co consumismo.
- Valoración da capacidade de ver, xulgar e actuar cristiamente para solucionar os problemas derivados do actual consumismo.

TEMA 9

- **Datos actuais do tráfico e lenda de San Cristovo.**

- Redacción dun resumo estatístico sobre o drama do tráfico e a lenda de San Cristovo.
- Interese por descubrir as consecuencias negativas que supón para as persoas e a sociedade o incumprimento das normas de tráfico.

- **Conceptos de lenda, tráfico, dilema moral, moral cristiá do tráfico, educación vial, apostolado da estrada, Conferencia Episcopal Española, Samaria e próximo.**

- Exercicio de completar o mapa conceptual do tema cos principais conceptos e exemplos.
- Valoración da capacidade de saber diferenciar os bos e os malos comportamentos viais.

- **Características, principios éticos e comportamentos morais da moral cristiá do tráfico.**

- Redacción dun resumo sobre a moral cristiá do tráfico.
- Admiración polas persoas que cumpren as normas da circulación.

- **O relato bíblico da parábola «O bo samaritano».**

- Exercicio de completar a ficha do relato bíblico coas súas principais ensinanzas e claves de interpretación.
- Valoración da actitude e do comportamento de amor para todo viandante e condutor.

- **Competencias de aprender a aprender, social e cidadá e de comunicación lingüística, para dialogar e propoñer comportamentos viais e cristiáns ante os problemas actuais do tráfico.**

- Redacción dun decálogo do mozo ou moza que cumpra de forma cívica e cristiá as actuais normas viais.
- Actitude por responder cristiamente aos dilemas morais que expón o tráfico actual.

5.3. Avaliación

A avaliación será continua, pero facendo un seguimento individual na proba parcial ao final de cada trimestre do curso.

5.3.1. Criterios de avaliación

TEMA 1

- 1.1. Enumera compromisos solidarios e artísticos que realiza a Igrexa católica no mundo actual.
- 2.1. Describe a vida e obra de San Pío de Pietrelcina.
- 3.1. Resume as características da Igrexa católica.
- 4.1. Explica unha ensinanza moral e relixiosa relacionada co relato bíblico da parábola «Os xornaleiros da viña».

5.1. Expressa a orixe e as características da basílica paleocristiá.

TEMA 2

- 1.1. Sintetiza a vida de Leonardo da Vinci como o home universal e cristián exemplar que sintetiza na súa vida a fe cristiá, a creación artística e a investigación científica.
- 2.1. Enumera expresións culturais e artísticas de orixe cristiá.
- 3.1. Expressa os principais motivos polos cales a Igrexa creou, utilizou e conservou o patrimonio cultural e artístico da humanidade.
- 4.1. Resume o argumento e as ensinanzas do relato bíblico «Xesús cura o servo dun centurión romano».
- 5.1. Identifica a basílica visigótica, a basílica románica e a catedral gótica.

TEMA 3

- 1.1. Resume a vida de Santiago o Maior e a historia do Camiño de Santiago de Compostela.
- 2.1. Sintetiza os trazos, mediacións e finalidades da relixiosidade popular en xeral.
- 3.1. Expressa as principais características da verdadeira piedade popular católica.
- 4.1. Indica a principal clave de interpretación e ensinanza que se extrae do relato bíblico «Anuncio do nacemento de Xesús de Nazaret».
- 5.1. Enumera as orientacións que propoñen a Biblia e o Maxisterio católico ante o culto ás imaxes.

TEMA 4

- 1.1. Enumera bos e malos comportamentos actuais relacionados co bo e o mal uso das novas tecnoloxías da información.
- 2.1. Sinala a achega do Concilio Vaticano II á renovación interior da Igrexa católica.
- 3.1. Resume a valoración e a utilización que fai a Igrexa católica dos actuais medios de comunicación social e das tecnoloxías da información.
- 4.1. Expressa o argumento e a mensaxe relixiosa e moral do relato bíblico «Deus escoita a Agar e Ismael».
5. Indica orientacións do Maxisterio da Igrexa católica sobre o bo uso dos actuais medios de comunicación social e as tecnoloxías da información.

TEMA 5

- 1.1. Describe experiencias e comportamentos relacionados coa práctica actual do ecumenismo e a interrelixiosidade.
- 2.1. Indica as características do ecumenismo e a interrelixiosidade.
- 3.1. Resume a misión ecuménica e interrelixiosa da Igrexa católica.
- 4.1. Enumera algunhas boas ensinanzas que promoven a unidade entre as persoas de diferentes crenzas relixiosas relacionadas co relato bíblico «Xesús de Nazaret e a muller sirofenicia».
- 5.1. Coñece as principais Igrexas cristiás que forman a única Igrexa de Xesucristo.

TEMA 6

- 1.1. Sinala un científico actual que sintetice a súa fe cristiá coas súas investigacións científicas.
- 2.1. Expresa o diálogo entre a fe e a cultura nos primeiros séculos do cristianismo e o antagonismo entre a fe e a razón nos séculos XIX e XX.
- 3.1. Resume as características do diálogo entre a fe cristiá, a ciencia e a cultura.
- 4.1. Describe as características da sabedoría que propón o relato bíblico «Deus ama e regala a sabedoría».
- 5.1. Enumera algunhas das achegas que realiza a Biblia á ciencia, á saúde e á sabedoría.

TEMA 7

- 1.1. Enumera exemplos de cristiáns que entregaron a súa vida para defender a liberdade e a democracia.
- 2.1. Expresa exemplos que mostran as achegas que realizou a Igrexa na historia para desenvolver a verdadeira democracia.
- 3.1. Indica ideas do Maxisterio católico que salientan a importancia que ten a democracia para a Igrexa católica.
- 4.1. Resume a forma de organización e de tomar decisións que propón o relato bíblico «A asemblea de Xerusalén».
- 5.1. Sinala a orixe cristiá dos símbolos da actual Unión Europea.

TEMA 8

- 1.1. Describe comportamentos e feitos que expresen bos e malos usos actuais sobre o consumo.
- 2.1. Enumera as consecuencias presentes e futuras que supoñen os comportamentos consumistas de tipo inmoral, insolidario e anticristián.
- 3.1. Resume a moral cristiá sobre o consumo.
- 4.1. Expresa as principais claves e ensinanzas para interpretar axeitadamente o relato bíblico «Xesús de Nazaret e o mozo rico».
- 5.1. Indica o compromiso social e solidario que realiza a Igrexa católica no mundo actual.

TEMA 9

- 1.1. Enumera unha lista de comportamentos viais incívicos e inmorais, contrarios ao código de circulación, e outra lista de comportamentos relacionados co tráfico que son acordes coa educación vial e a moral cristiá.
- 2.1. Expresa as razóns que xustifican a necesidade dunha moral sobre o tráfico.
- 3.1. Resume a moral cristiá do tráfico cos seus principais principios éticos e os compromisos actuais que realizan os católicos para mellorar os comportamentos viais.
- 4.1. Expresa a ensinanza que se pode extraer do relato bíblico «O bo samaritano» para mellorar as relacións humanas no tráfico.
- 5.1. Responde a un dilema moral sobre o tráfico desde os principios éticos e comportamentos morais da

moral cristiá do tráfico.

5.3.2. Mínimos esixibles para obter unha valoración positiva

Na área de Relixión, ningunha das competencias básicas estaría excluída. Trataríase entón de resaltar os criterios de avaliación referidos ao ámbito persoal e social das competencias básicas. A causa sería debida a unha maior incidencia na humanización do alumno, tanto a nivel persoal coma social.

Así pois, as pautas da avaliación serían:

- Observación do profesor:
 - Se sabe escoitar en situacións de diálogo, asamblea, etc.
 - Se presta axuda desinteresada na clase, no traballo en grupo, no patio, etc.
 - Se se da conta dos seus estados emocionais.
 - Se a actitude que manifesta o profesor cos compañeiros dentro da clase é a axeitada.
 - Se evita ou resolve os conflitos dunha maneira dialogante e democrática.
 - Se ten interés e se esforza por mellorar.
 - Se é autónomo no seu traballo diario.
 - Se planifica ben o tempo.
 - Se traballa ben en grupo.
 - Se emprega distintas fontes de información e recursos para resolver cuestión da vida diaria.
 - Se valora as aportacións dos demais.
 - Se respeta as opinións contrarias á súa.
 - Se as súas críticas son constructivas.
 - Se é autónomo na toma de decisión, sendo capaz de razoar os motivos da súa elección, e á súa vez, asumindo os riscos das súa decisións.
- Realización de traballos ou murais sobre diferentes temas, como:
 - Dereitos humanos, coñecemento da simboloxía social, das diferentes zonas culturais do planeta, das distintas organizacións sociais e relixiosas.
- Realización de cuestionarios e comentarios sobre actitudes e comportamentos.
- Debates sobre o entorno cultural e medioambiental, saber porque hai que respetalos e coidalos.
- Observar a postura crítica en sentido positivo.
- Realización de mapas conceptuais referidos ás etapas históricas relacionadas co cristianismo e ca Historia da Igrexa.

5.3.3. Criterios de cualificación

As claves de puntuación serían:

- A) Probas escritas: -Según o contido do programa, un 40 %.
- B) Según o desenrrolo do traballo en equipo, a presentación de traballos, actividades de investigación e aportación persoal, un 30%.

C) Desenvolvemento das actividades diarias na aula, comportamento, actitude, participación na clase, un 30%.

O feito de non entregar as tarefas correspondentes o bloque B, ou non desenvolver axeitadamente o apartado C, as calificacións serían dun 0% respectivamente.

Considerase o curso superado en Xuño, se a media acadada no ano supera 5 puntos sobre 10.

En Setembro, a suficiencia versará sobre o programa anual da materia.

Convocatoria extraordinaria de setembro. Pode versar sobre:

- Elaboración dun traballo sobre o programa dado.
- Examen con material.
- Elaboración dun cuestionario do que se preguntarán por escrito un 50% das súas cuestións.
- Un comentario de texto

5.3.4. Procedementos de avaliación da aprendizaxe

Tendo en conta que a avaliación non debe limitarse soamente a comprobar o grao de aprendizaxe dos contidos que alcanzan os alumnos, senón que tamén é necesario avaliar o cambio de actitudes que se vai producindo, o bo ou o mal ambiente en que transcorren as clases, o grao de motivación, participación e implicación persoal dos alumnos nas actividades diarias de clase, o proceso de avaliación terá en conta:

- A actividade na clase.
- A intervención oral do alumno/a na aula.
- A revisión de libros, e do traballo diario.
- Recollida de exercicios ou de traballos persoais.
- Proba obxectiva.
- Exame con material.

Estes procedementos serían aplicables a todo o alumnado, tanto individual como en grupo, e serían válidos para todos os cursos, pero tendo en conta os criterios dunha educación personalizada.

Carnota, 12 de setembro de 2011

O xefe do departamento

